

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGAZDÁSZATI HIRLAP.
A debreczeni és vidéki »függetlenségi párt« közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:
Négy hétfőre postánként 5 kr.
Nagyobb terjedelmű és többször
hirdetéseknél alkalmilag a leg-
alább 10 kr. az első két napra.
Bélyeggyel minden alkalommal be-
tűzést 30 kr.
Hirdetést vagy reklámot magában
foglalt újsághoz 50 kr. kérés.

„Nyitár”-ben megjelenő közle-
mény minden példát 30 kr. az
Hirdetéseknél alkalmilag a leg-
alább 10 kr. az első két napra.
Bélyeggyel minden alkalommal be-
tűzést 30 kr.
Hirdetést vagy reklámot magában
foglalt újsághoz 50 kr. kérés.

Kéziratok vissza nem
adók.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egy évre 10 fr.-kr.
Fél évre 5 „
Negyed évre 2 „ 50.
Egyes szám 5 kr.

A lap szellemi részét illető min-
den közlemény Nagy-utján, 1564. szám. Duacsekzy
ház. — A szerkesztőségbe bér-
mentve küldendő.

Előfizetési helyben:
TELEGDI K. LAJOS és Iff.
OSÁTHY KÁROLY könyv-
kereskedésben és a kiadóhivatalban
KUTASI IMRE könyv-
nyomdájában a postahivatalok
utján.

DAPEST. ...
Közvetítészek.
...
Közvetítészek.
...
Közvetítészek.

...
Közvetítészek.
...
Közvetítészek.

...
Közvetítészek.
...
Közvetítészek.

...
Közvetítészek.
...
Közvetítészek.

...
Közvetítészek.
...
Közvetítészek.

...
Közvetítészek.
...
Közvetítészek.

Pártszervezet.

Régen szükség lett volna arra, a mit az ország függetlenségi és 48-as párt végre elhatározott. Régen szükség lett volna arra, hogy a függetlenségi párt országosan szerveztesse és hogy kapcsolat létesüljön azon polgárok között, kik az ország önállóságának és függetlenségének elvében összetartoznak.

A tapasztalás mutatta meg, hogy ilyen szervezkedésre égető szükség van, szemben a közönséges pártoknak és főleg a jelenlegi kormányzatnak hivatalos fegyverzettségével, mely ellen csak jól szervezett ellenzék számíthat győzelemre.

A függetlenségi párt valóságosan a hagyományok szerint vita meg a választási harcok még legutóbb is. Minden egyes kerületnek meghagyott a teljes és csorbítatlan függetlensége abban is, hogy a választást a maga tetszése szerint intézze, megválasztván vagy elbuktatván jelöltjét a szerint, a mint jól vagy rossz szul szemelte ki, vagy a mint esetleg egy diszqualifikált jelölt föltolta magát.

Szó sincs róla, hogy a jövőben is és bármint szervezet mellett az volna a cél, hogy a választó-kerületek függetlenségi pártjai központilag kormányoztassanak. Ellenkeznek ez a pártok alapelveivel és vézérjével szembe, ellenkeznek a függetlenségi polgárok gondolkodásával és önértékével. Viszont azonban kell egy központnak lenni a bölc választási szabadság és a féktelen szabadság között. Mődot kell találni a pártok arra, hogy egyfelől utját vágja holmi szerencsevadászok fölkapzkodásának a nép vállain, másfelől pedig bevigye a parlamentbe a közéletnek azon kitűnősegeit, kikre a parlamentnek is, a pártoknak is szüksége van.

És ez csak úgy érhető el, ha egy önkényt elfogadott szervezetben egyesülnek az országban levő függetlenségi pártok és ha a vidéki köröknek alkalom nyújtatik arra, mikép a part vezető elemeivel közvetlen ismeretséget kössenek és velük adandó alkalmakkor közvelen érintkezésbe jussanak.

Annál indokoltabb ez, mert a függetlenségi pártnak semmi más fegyver nem áll rendelkezésére, mint az összetartás és az egyetértés abban, hogy elveinket minden személyes érdekre való tekintet nélkül diadalra juttassuk.

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

Egy nagyatyja naplójából.
— Ernest Legouvé után. —
(A „Debreczen”-nek ford. Lövel Klára.)

Érdekes könyv van most készülőben nyomtatás alá Párisban, Legouvé Ernestől. A Temps szerkesztője felszólítására, mutatványt küldött Legouvé a lap számára, melyből egy kis kivonatot nem tartánk érdektelennek a közlésre.

Egy kedélyes nagyatyja, magához szólítja délutáni csendes órában tizenhat éves unokáját, s mondja, hogy történetet akar neki beszélni, olyat, a minőt még az iskolában nem hallott. Az ifju leányka örvend, s érdekekkel figyelmeztet.

A nagyapa szívesen bizalommal kérdezi: — Ki a legjobb barátója a fiatal leányoknak? — Az édes anyjuk — felelé a leányka. — Igen helyes. De ki az anyáknak is a legjobb barátója? — kérde tovább a nagyatyja.

A leányka gondolkozik, s nem felel, kérdőleg néz a nagyatyjára, ki egész határozottsággal feleli: — Ez a barát őket soha el nem hagyta, az ó-kortól kezdve a közép koron át, a mostani időkig. Ez a t. u.

A függetlenségi pártnak nem állanak rendelkezésére nagy összegek és ilyenekre nincs is szüksége. Megmutatta ezt a központ éppen a minap, mikor fölösleges pénzét közművelődési és jótékonyági célokra ajánlotta föl.

És nem áll rendelkezésére a függetlenségi pártnak a hivatalos pressió sem melynek segítségével győzelmeit aratja az uralkodó kormányzattal. Mi most és a jövőben egyedül abban a becsület és hazafias programban kereshetjük erősségünket, melyért minden magyar embernek lelkesedni és buzogni kell.

Csak az érdek-hajhászat vonja el a parttól a többséget és éppen ez ellen kell küzdenünk a tiszta meggyőződésnek egész lelkesedésével.

Küzdenünk kell azok ellen, kik mint ennek a kormányzatnak szolgáltszolgálatának a nép kezéből nyert hivatalaikkal és a fizetett kortesnek rabszolgá dühével üdözik a szabad polgárokat.

Ezt tartotta szem előtt a párt központja, mikor a szervezetbe azt is fölvetette világosan, hogy a párt tagjait meg fogja védelmezni a hatóságok tisztviselői és hivatalnokai önkénye ellen.

De legnagyobb előnye a központ által készített javaslata az, hogy az ország minden részébe elágazó szervezetebe foglajja a függetlenségi polgárokat és ezzel hatalmas ténylezőkké gyűjti össze a szel-forgacsolt erőket.

Szerencsés gondolat ebben a szervezetben kivált az, hogy a bizottságok és partkörök alakításának előmozdítása és egyúttal a part elveinek ismertetése és terjesztése végett az ország különböző részeiben időről-időre vidéki pártgyűlések tartassanak. Emelni és apolni fogja ez a függetlenségi part tagjai között az összetartozandóság érzetét és eredményezni fogja azt, hogy a függetlenségi polgárok cselekvőudatosan mozduljanak majd elő a közös törekvéseket minden zugában az országuk.

Országgyűlés. A képviselőház ülése márcz. 7-én. A képviselőház tegnap letárgyalta a soradóról szóló törvényjavaslatot. Helyi Ignacz nem fogadta el a javaslatot, mivel ez — szóló szerint — Ausztriának ismét több kedvezményt biztosít, s a nagyipar érdekeit védi a kisiparral szemben. Horváth János a javaslatot elutasította, mert a javaslatban csak a letező állapot tartatik fenn, elfogadta a javaslatot. Tiszta Kálmán Helynek adott válaszában kiemelte, hogy minél inkább fejlődik Ausztriában a söripar, annál biztosabb piacra talál ott a mi árpánk. Az ülés hamar véget ért; s szombatig a kep-

viselőháznak nem lesz ülése; s akkor is (tekinettel a fővendégház ülésére) csak feltételesen.

A nagykanizsai választást a 3-ik bíráló bizottság igazolta. — Tanuk vallomásaival konstatálta lett a Hertelendy-párt részéről elkövetett 303 vesztegetési eset, míg Inkey pártja ellen nagy ügygyel-bajjal tíz esetet tudtak bebizonyítani. Ez az eredmény azonban nem tünteti fel az egész választókerületben elkövetett vesztegetési esetek számát, mert a vizsgálat nem a választókerület 54 községére, hanem csupán 17 községre terjedt ki. Képzeltetni tehát, hogy mennyivel nagyobb lett volna a Hertelendy-párt által elkövetett vesztegetések száma, ha a vizsgálat körébe vonja az egész választókerületet. A bíráló bizottság azonban akképp indokolta határozatát, hogy a tanuvallomások dacára, melyek kétségtelenné tették a vesztegetéseket, nem találta bebizonyítottnak, csak azért, mert a tanuk maguk közvetlenül nem voltak tanui a vesztegetés tényének: hanem csupán a megvesztegetettek beisméréseiről voltak képesek tanuszkodni. Továbbá sajátzer volt a bizottság többségének az a felfogása, hogy Hertelendy azért is kell igazolni, mert nemcsak az ő pártja vesztegetett, hanem az Inkey László is, mintha egy másik által elkövetett visszaeset fölmenthetné Hertelendy az ő pártja által elkövetett visszaeséskövetkezményei alól. Inkey László és Hertelendy közt az a különbség, hogy Inkey László — ha pártja vesztegetett volna is, — nem nyert vesztegetés által mandátumot, Hertelendy pedig pártjának bebizonyított vesztegetése által ma törvényhozó és az alkotmányunk legfelsőbb jogait gyakorolja. — De hat a kormányzattal ma minden szabad!

Kivándorlás Amerikába. A Szepességben egyre gyarapodik az amerikai kivándorlók száma, noha a hatóság sok akadályt gördít a kivándorlók elé. — Az Amerikából sürűn érkező pénzküldemények növelik a kivándorlási kedvet. Nehány szepességi postahivatal összeállítására szerint a lefolyt évben Amerikából 543,844 frt 4 kr. küldte haza a kivándorlók. Ez az összeg egybeírattal eppenséggel nem teljes, mivel sok postahivatal meg nem szolgáltatva be adatait.

A nemetországi stratégiai vasutak kiegészítésére a birodalmi kancellár 18,148,000 marka megszavaztatott kerit a birodalmi gyűléstől s az erre vonatkozó törvényjavaslat már a szövetségi tanács előtt fekszik. Ez összeg kincstári utalványok kibocsátása útján fog fedeztetni. Az összes berendezések és építések a nemet mozgósítási terv teljes keresztülvitelének lehetősege céljából történnek s különösen nagy gond lesz fordítva az indóházaknak megfelelő alaktatására és a vízszükséglet fedezésére szolgáló állomásokra. Minthogy az új építkezéseket nem a rendes forgalom, hanem mozgósítási célok igénylik, a költségeket jó részben a hadügyi tárca fedezi.

A bolgar ügy. London, márcz. 7. Idevaló diplomáciai körökben azt várják, hogy Oroszország a bolgar trónra jelöltnek Leuchtenberg herceget fogja ajánlani. Tekintettel arra a hathatos támogatásra, melyben Bis-

marck herceg Oroszországot részesíti, a legkevesebb sem kételkednek abban, hogy Coburg herceg el fogja hagyni Bulgáriát.

Görgey az oroszok kezében.

Id. Görgey Istvának 1848-49-ről irt nagy munkájából megjelent a harmadik és utolsó kötet, a Franklin-társulat kiadásában. Kezddők 1849 júniusában a komáromi napokkal a világsi fegyver-letétellel ér véget. Átvesszük belőle a fegyverletétel után történt egy pár jelenetet.

A világsi katasztrófa színhelyéről egy kozák csapat Görgey Arthurt, a ki Kempele Károlyt és öccsét, Görgey Istvánt, vitte magával, Kis-Jenőre kísérté, hol Rüdiger gróf orosz tábornok főhadiszállása volt. Ide hozták a magyar hadsereg tábornokait és tisztjeit is. Aug. 14-én írja Görgey I. Rüdiger gr. ebrede meghívta az összes magyar tábornokokat és határozott számig törzstiszteket is, Arthur bátyám választása szerint. Különösen öhajította, hogy ez testvéreit is hozza magával. Bátyám ez utóbbi megjegyzést betűszerint vette s ezért Görgey Kornél a lezárdest, unokatestvérünket, nem hívta meg.

A hivatalosak nála gyülekezvén, Arthur bátyám vezetése alatt, Rüdiger lakására mentünk. Jelen voltak Arthur bátyámon kívül Kiss Ernő, Aulich, Nagy Sándor, Póltengberg, Leiningen gróf tábornokaink, Asbóth Lajos, Fedrigoni Camilla és Görgey Armin törzstisztek, Kempele Károly és magam, századosok és segédtsztek. Többen tábornokaink közül nem voltak idejében feltal hatók.*)

Beleptünk a nem nagy ebédőbe, melynek közepén már terítve volt az asztal. Jobbra-balra egy-egy ajtó a szomszéd szobákba szolgált. Az jobbkezt be volt téve: ellenben a bal felőli nyitva volt s azon belül is terített másik asztal látszott.

Mikor beleptünk a jobb felőli betett ajtó s az ablak közti pamtagon ült Rüdiger gróf és még más két orosz tábornok az ő közelében. Ezek egyike Anrep volt. Felálltak most; mi pedig sorban az asztal körül az egész szobát fal menten körben elfoglaltuk, tábornokaink két felől legközelebb a házigazdához, úgy hogy Arthur bátyám ama betett ajtónak esett hátta, Rüdiger gróf mellé, — mi ketten századosok átelében a nyitott bal ajtó mellé. Bátyám egyenkint bemutatott minket.

Állva folyt a társalgás, miközben katonaszolgák az ismeretes muszka étvagykeltőt, erős pálinkát — és kaviáros szeleteket adogattak körül.

Mikor ezt elköltöttük, Arthur bátyám háta mögött megnyílik az ajtó és belép azon: Zichy Jenő gróf, az osztrák császári főkommisszáros az orosz főparancsnokságnál. A kör Rüdiger gr. közelében oly zárt és szoros volt, hogy Zichy gróf az első pillanatban nem bírt azon keresztül, s beltől került. Bátyám neki háttal állván, észre sem vette, hogy van mögötte valaki; az ajtó jól me lehetett kenne; nem nyikorogott. — Minket azonban,

*Maga is írja, hogy jelen volt A. L. Emlékiratai II. kötet 268. lap
**) Mi is siettek volna ebédelni Rüdigerhez? Szerk.

REJTELMEK.

— Regény. —
Irtá: SZALATNAY LÁSZLÓ. 59

Tudta, hogy körülte mindenütt foglyok őriztetnek, de érintkezni egygyel sem lehetett.

A bűntétéstől nem félt ő.
Egyszerű hadnagy volt, s így nagy bűntetés nem érhető. De szíve sebe volt, a mi irtóztató kint okozott a szerencsétlen ifjunak.

Börtönőre egy öszbe vegyült egyén volt, kinek ridég hivatalában sem halt ki az emberi érzés szívéből.

Ritkaság, de igaz, — ezen öreg részvételt érzett a foglyok iránt, s a hol lehetett, könnyíté sorsukat.

Midőn egy nap a sovány ebédet vitte Sándornak, megszólalt:
— Zsolnay Károly ezredes rokona önének? — kérde suttogva.

Sándor mintegy megrádvá tekintett a kérdőre, s elfogultan mondá:
— Az atyám!
— Csak lassan, mert az ő az ajtó előtt jár, apja a mellette levő börtönben van.

Sándor lázasan ragadta meg a börtönör kezét:
— Atyám melletttem van!
— Igen!

bák és női munkára voltak a hölgyek utalva. S mikor Penelope véletlenül a Phemius költő leírását Trója pusztulásáról meghallja, a kőrök lakomáján, sirni kezd. Telemaque őt szobájába utasítja, mondván, hogy a nőnek ott a helye. Penelope nyugodtan fogadja el a rendretasítást.

A leányka nagyon figyelmeztet, s kéréleg mondja:
— Tovább!

Ezután a nagyatyja az Arachné történetét mondja el, hogy minő művészig tudta a tít használni, hogy még Pallaszal is vetélkedett, melyből t. u. h a r e z k e l e t k e z é k.

— És aztán? — megszólalt a leányka.
A nagyatyja Salamonra tér át, kinek hatalmas eszű neje nagy befolyással volt a Salamon bölcsességére. A hatalmas zsidó király így szól feleségéről: „Az eszes asszony drágább, mint a világ minden kincse!” — És megis — teszi hozzá Legouvé — minden ére nye közt, melyekkel Salamon neje ekeskedek, melyeknek adott elsőseget a bölc király? „O dolgozik okos es találekony kézzel. Nem félti háza népét a hidegtől és a hótól, mert kettős ruházattal öltöztette fel. Es mikor férje megérkezik a város kapujánál, fel fog tűnni szept palástjával, s a nép kiáltani fogja:

„A neje himezte ezen gyönyörű palástot!”

(Folyt. köv.)

A köpeny.

(Ne vegye senki magára.) — A vacsora pompás, a bor csupa tűz, a szemei lángolnak Asszonyom, a fejem szédülni kezd s ön azt kívánja, hogy tracscoljak tovább. Nos hát tötsön még egy pohárral!

Valami pikánsat. Jól van, beszélék s esküszöm önnek, hogy nem Parisból kapom a skandalumot. Higgye meg, a mi városunk és minden egyes városka Paris — zsebkijáadásban.

A kronique-skandaleuse nem oly ritka, mint a néger — nálunk. Előre megjegyzem, hogy én mindenben ártatlan vagyok — akár csak a jó Fülöp.

Há másoló leszek. — Türelem! Hogy is hívják? Igaz, Melanie a neve Nos hát Melanie! azt mondta a Mergainé, hogy nagyon szerencsétlen asszony; mert a férje megcsalja. Tegnapelőtt is a férje korán kelt fel a vacsoráját s a kávéháza ment. Az a kis mágnus ott a trónon hatalmas vonzerő — bár Melanie kifogástalan, kedves asszonyka.

Feluton észreveszi, hogy bizony jó hűvös van s éjfélkor nem igen kellemes lesz olyan könnyű öltözetben hazameenni.

Megfordul s hazafele ballag, hogy meleg köpenyt vegyen föl. Nyolcz óra mult, mikor lakása ajtaját ért.

Lenyomja a kilincset. Az ajtó zárva. Az ördögbe!

— Ne takarja el az arcát asszonyom a történet váratlan fordulatot vesz, s nincs miért legyeznie mögül hallgassa.

— Ki az? hangzik a fiatal asszony fülemile hangja.

— Nyisd ki édes! szolt a kinnrekedt férj a sötétben.

A hold három nappal fogyott el azelőtt. — Faj a fejem — szolt az asszonyka — le kellett feküdnöm.

— Szegény, szegény kis feleségem! Csak feküdjél le, jól, melegen takarózzál — s azzal odanyúl a kérévretre, veszi köpenyét, megcsókolja feleségének meszsze kinyitott kezét s indul a kávéház felé. — Utközben férji kötelességéről elmélkedve elgondolta hogy ha valahányszor kis feleségének a fejcséjke megfájul s neki ápolni kellene, inkább és gyakrabban lenne betegápoló mint férj. S milyen jók ezek az asszonyok, hogy szemrehányást sem tesznek érte.

Mikor a kávéháza ért, legelső dolga volt, hogy annak a tükrös trónon ülő kis mágnusnek hogyletéről kérdezősködjék, vajon nem fájt-e a feje?

A kis hamis csengőnek felkaczagott, amint fejeje közeledett. Mikor egészen odaért, nem csodálkozott a drótlit fogdatáson.

Mit gondall asszonyom mit látott mikor a tükrös trónhoz ért.

Csillog a szeme a kíváncsiságtól. No hát maga-magát látta s a hátán egy köpenyt, mely nem volt más, mint egy katonaköpeny.

— Nini — szolt ámulva a kávéházi közönség.

— Népfőlkelő lettem szolt busan a férj s másnapra megindította a válogó pert.

* A rendőrség figyelme. A rendőrség eddig úgy járt el a közutakhoz járó cseledekkel szemben, hogy midőn ezek edényeiket megmerítették, nem engedte őket a kut mellett ácsorogni hanem sürgette a hazamenetelre.

Most azonban a helyes ellenőrzést — a cseleddartó közönség nagy bosszúságára — nem mindentűl gyakorolja a rendőrség s a facérabb cseledek órákig elpletykálnak a kut mellett, a helyett, hogy dolgukat vegezzék, hazamennének A régi eljárás foganatosítására ehelelyen hívjuk fel a rendőrség figyelmét. (Be-küldött.)

* Meghívás. A „Debr. orvos-gyógyszerész egyület” f. 1888. év mártius hó 10-ik napján délután 5 órakor az egylet helyiségében rendezett havi ülést tart. Tárty: 1. Közegészségügyi havi jelentés. 2. Értekezés a gátrepedésekről, dr. Kenézy Gyulától. Az előnkész.

* Köszönetnyilvánítás. Az alföldi takarékpénztár tek. igazgatósága a helybeli nőegylet árvaháza javára 10 azaz tíz ó. é. frtot volt kegyes mult évi üzleti eredményéből meg-szavazni s kezébe hozok köztudomásra, — egyide-dőn örömmel hozok köztudomásra, — egyide-jőleg a mélyen tisztelt igazgatóságnak szives adományáért őszinte köszönetemet nyilvánítom. Debreczen, 1888. március 8. — Györfy Elek négyel. pénztárnok.

x Azok a haziszerok, vagy a mint gyakran álnokul elnevezik, titkos szerkek, a melyek mit sem érnek, önmaguktól is egészen el-tűnnek, s nem szükség, hogy előbb a ren-dőrség üldözze azokat. De valóban jók, az igazik, a közönség kedveltjei, mint például a Brandt R. gyógyszerész-féle svájci labdacskok, rendszeres üldözéssel sem számúzhatók a világlóból. A legtekintélyesebb orvosok közül is igen sokan megengednek abban, hogy a Brandt R. gyógyszerész svájci labdacsa kellemes és biztos hatásu hashajtó szer, melyet a nagy közönség méltán kedvel s partfogó. Kapható a gyógyszerertárakban dobozont 70 kr.

x Egy népszere. — A „Moll fél-francia borszesz és so” által a betg-knek egy ép oly gyógyhatásu, mint olcsó szer nyujtatik közönségre és csuszó bánalmaknál sebeknél és da-anatoknál. — Egy üveg ára usítással együtt 80 kr. Székü és naponta utánvételel Moll. A. gyógyszerész és ca. kir. udv. szállító által, Bécs, I. Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerertárakban és anyag-kereske-dékben határonaottan Moll féle készítmény kérendő az ő gyári jelvényével és alá-írásával

„A vasember.”

(Tragédia, há-omfelvonásban. Irta Csiky Gergely. Első előadása s. in hazunkban, holnap március 9-én.)

Bárdi Gábor vassal dolgozik és vas a természete is: nem tud hajolni. Nagy vas-nyárhoz üzletársaul vette báró Szentgált, mivel a világ fényes nevekre több bizalommal bizza érdekét, mint a becsületes munkás ke-zére.

Megvette hát e nevet, mert szüksége volt rá. A báró pedig, mivel elkölte vagyonát, elfogadta e megalázó szerepet, mert másnap jó fizetést kap s elhet, lehán, dologtalanul. Bárdi Gábor nem tartja őt rossz embernek, mert arra — ugy mond — nincs elég ereiye: de gyöngesége elcsábította a bünre is, ha egy-szer rászorulna Ismeri.

A báró leánya: Edith, nem jól érzi magát e környezetben. Nem tudja ugyan, hogy atyja, a kit nagyon szeret, csupán nevet adta el; de az üzleti világ sivar légköre így is nyomasztogal hat rá. Elvágyik innen, pedig szereti a vasgyáros fiát: Andort, a ki egész hévvel imádja őt.

A vasember sejtje e vonalmat és fél tőle. A munka emberének büszkeségével beszél, annak az arisztokraták ellen s arra inti őt, hogy a pénzzel megszerezze a hatalmat, azt meg is kell tartani, mert ez a fő dolog; sok, a ki munkájával nagy vagyon szerzett s aztán halátlannul megveté a munkát, czimert vásárolt magának s urrá lett, alapíthatott új nemes családot, de unokái már urilag eltékoztak a vagyonát.

E sorstól feltűnt a vasember: azért beszél neki róla. E sorstól megövíni: legfőbb akarata, törekvése.

Erre tör minde n á r o n, s mert minden áron tör: ez teszi mindnyájukat szerenc-szetlenné. Összetöri vaskezelével vegre önmá-gát is.

Jön a szomszédból egy gazdag, de léha, férfiatlan fiatal ur. Várhelyi, hogy megkerje Edith bárónő kezét. Bárdi Gábor arra gondol, hogy ez az, a ki által legkönnyebben elharít-hatja apai aggodalmát s bár jól ismeri ez em-ber értékét, kedveszod róla a bárónak és leányának: „Dusgazdag, vagyona mintagazda-ság, maga szép elköelő, ügyes, jól tanczol, fut-tat, megvan minde e, mi egy bárónő szívet megnyerheti.” De mert a báró lenézőleg nyi-latkozik e parvenu-ról, Bárdi még jobban hi-zí, hogy az ő fia számitanak. Pedig Edith, bár elutasítja a neveléséges kerőt de Andort sem hallgatja meg, mert szerelme elhervadna e zord e fojtó légben.

Bárdi már választott fiának nőt, egy gazdag cseztulajdonos lányát, de fia, ki szin-ten örökölte a hajlithatalan természetet, hallani sem akar erről. Kimondja, hogy más szeret s azt veheti csak nőül. Kimondja azt is, hogy e nő Edith. A vasember felháborodik. Hiába ve-szi vedelmebe fiát a jó anya, a vasember ki-fakad: a mig ő él, az fog e házban történni, a mit ő akar; vassal dolgozik és maga is va-s: se nem török se nem hajol.

Andor újabb ellenmondására a felbőszült apa rárohan, s csak az anya közbejélesz há-rija el a tetleges bántalmat. Indulátaban az apa követeli a bárótól, hogy Várhelyit fog-dja el vejeül, s mert a báró és leánya visz-utasítják gyanúsítását: ő meg kiutasítja őket a házából. Ekkor Edith fonkelten, büszken szol Andorhoz: „Mig mint a gazdag Bárdi fia áll eleje, vissza fogja utasítani, a mint ma is tette; de ha szegényen megy hozzá, sze-retni fogja s hü neje lesz.” S eltávozik aty-jával.

Egy hónap multán következik a második felvonás. E hónap alatt a vasember egy ügyes, ravasz emberrel: Bráz titkárral szemmel ki-sérteti a fővárosban a barót és leányát. E titkár jön most jelentést tenni: Edith nem tudott atyjának állást szerezni, maga zongora és nyelvórákat ad, a báró setalगत, kartya-zott, vesztett, szidta a czudor világot, adóssá-got csinált s utóljára — mint Braz bevalija: az ő sarkalásaira — hamis váltót csinált. — „Gazember!” tör ki titkára ellen a vasember-ből az indulat. Bárdi szegényen kezdi érezni e hitvány ember felhazsárlásának nemzését. At-veszi a hamis váltót és kifizeti; egyszersmind a titkár elcsalja, mert aljas bünre esmétá ama boldogtalant, a mit ő nem akart. Vissza akarja küldeni a váltót a bárónak de megis megtartja, hogy ha kell, felhasználhassa czelja érdekében.

Jön fia, ki a letelt hónap alatt, atyjának kívánata szerint, sem őt, sem a bárókat nem látta. De kijelenti, hogy nem változott érzelme. Ekkor a vasember kéri kezd Elmondja neki, hogy nem gyűlöletből ellenzi e trigyet, hanem az ő boldogságért, jövőjeért. Leborul fia elé, ugy kéri, s midőn ez sem használ, újra a vas-ember dörög ajkáról: „El ved! Ez a kéz nehez és összetör.”

Az indulat egyre tovább ragadja a vas-embert, ki midőn jogát tulhajtja eszre sem veszi: mily könyörtelenne, erőszakoska és igaztalaná válik. Magához kéri Edith-et s ez a büszke lány megjelen, mert a meghí-vó levélben „atyja becsülete”-ről volt szó s ezért minderre képes.

Bárdi kéri, hogy fogadja el férjül Vár-helyit, s midőn a bárónő e kérést visszautaa-sítja, sőt a makacs ember megfedkezék min-denről s megmutatja neki a hamis váltót Edith, ki mit sem tudott erről, le van sújtva. Erzi, hogy apját meg kell mentenie. Most már kész elfogadni a neveléséges kerőt férjeül — hisz vége mindennek. A váltót eltepi s ez áron annak az embernek a neje lesz. Andor nem bírja elképzelni, mi történt? Bráz az elcsa-

pott titkár, elmondja neki a hamis váltó tör-ténetét, de bosszúból ugy mondja, mintha Bárdi Gábor megbízásából vitte volna a barót és szörnyü lépre. Az egész lényében felhábo-rult ifju kérdőre vonja apját, ki sertődött büszkeségéből nem felel. A fia e szókkal távo-zik: vagy megmenti a leányt, vagy vele hal! És anyja is távozik, azt mondván férjének: „Ha közted és fiam közt kell választanom, fia-mat választom, mert annak nagyobb szüksége van rá.” A vasember maga marad s érezni kezdi, hogy a végzet ellene fordult. Megdöbben, csüggedni kezd.

Az utolsó felvonásban Szentgáli báróval találkoznak. Fel a gyaláztatól, mert másnap jár le a váltó. Fel leányától is, ki ép ekkor jó vélegényével. A báró megdöbben, sejtve, hogy lánya megtudta a váltó s feláldozta ma-gát, gyermeki jószágból. Andor azonban. Edith-et keresve, elmondja a bárónak, a mit Bráz-tól hallott és erre a megtört báró eltávozik, hogy teljesítse utolsó kötelességét, mert ha lehán elt is, meghalni tud. Nehány perc mulva Edith megkapja atyjának bucsulevelét s ketségsbeesve rohan el, hogy ha lehet, még életben találja.

A vasember pedig jó, keresve eltávozott fiát és nejét. Ez a jó nő, kinek eddig a cse-lekvésből semmi sem juott s a szóból is ke-ves: erélyesen szemrehányólag száll szembe a zsarnokkal, ki tönkre tette mindnyájukat. És a vasember hajolni kezd, most már beleegyezne a frigybe, de késő; hozzák a báró holttestét, lánya is mérget vett be. Andor pedig atyja előtt fájdalommal kiált föl: „Apám te teljesítet, a mit fogadtál: összetörtél: s most nekem kell meg teljesítenem, a mit fogadtam, hogy vele halok!” s törrel surja át szívet, holtan roskadva elvesztett ideálja mellé. A vasember meg van törve — elete nem lesz már élet: osztálygyűlölettel, makacsságtól, indulattól el-vakultan, elvesztette fiát, kinek jövőjeért volt kész mindenre, erőszakra, igaztalanságokra. Eddig a szomorujatek.

Hazánk s a külföld.

— A király a hadapród iskolában. A ki-rály ő felsége tegnap délelőtt 9 órakor meg-látogatta az „Ujpeületben elhelyezett közös hadseregbeli gyalogsági hadapród iskolát, és jo ket óra hosszat töltött ott, miáltal megsem-lette a mintaszertben berendezett és az ott ura-kozó nagyogo tisztaságnal és példás házi ren-dél fogva feltűnő szép intézetet. Minden osz-tályban az előadó tanár bemutatta magát ő felségének és jelentést tett a tantárgy rész-leiről. Ő felsége pedig, minden magyar nevű és magyar származasu növendéket magyarul szólított meg és utasította a tanárokat, hogy magyarul kérdezzenek Steinwaller Sandor is-kola-parancsnoktól, ki maga is magyar ember, azt kérdezte magyar nyelven, hogy a hallgatók nem felejtik e l a magyar nyelvet és van-e alkalmuk írásban és szóbeszédben maguk-kal gyakorolni. S t e i n w a l l e r ő főparancs-nok azzal felelt, hogy a 280 növendék két harmad része, született magyar, kik többet tarsalognak magyarul egymás közt, mint más nyelven. Sőt az idegen származásuk ezektől megtanulnak magyarul. Ezen kívül a magyar nyelv és irodalom rendes tantárgy és a nemzet tanyelv mellett a tanár igen gyakran, hogy jobban megértsek, magyarul praegalál. — Az összes magyar lapok járnak az intézetbe. — Ekkor éppen egy növendék német nyelven felelt, de nagyon törte a nyelvet, me-lyet csak néhány hónap óta beszél. „No ez magyar ember” — jegyezte meg ő felsége mosolygva és megkérdezte tőle, hova való.

Muzsák.

— A szedőfiuk Blahánénak. A Suhancz keddi előadása, meleg ovációkra nyujtott alkalmat. — A budapesti betűszedő-tanonczok, mintegy százhuszan, már het óra előtt el-helyezkedtek a másodemeleti erkélyen s mi-kor Blaha Lujza asszony a víztől csepegő kaucuk-ruhában először a szinpadra lépett, olyan fergeteges tapsal fogadták, hogy csak ugy rengett bele a ház, mely különben zufa-losig megtelt, minthogy még a pöttyegyek is eltektek. A gyorsan nepszerűvé vált „Egy kettő” induló után, melyet háromszor isme-teltettek meg, a zenekarból fehér-atlasz sza-lagos babékoszorut, aranyonomasu Suhancz szinlapot nyujtottak fel a kedves művés-znőnek, ki mosolygva hajlongott a nyomdász-gyerekek felé. Az első felvonás után aztán 20 fekete-ruhás szedőgyerekek egy kis frakkos szedő vezetése alatt felment a szinpadra, hol az egész sz mélyzet előtt fogadta őket Blaha Lujza asszony. A kis frakkos szedő minden tréma nélkül mondta el ekes beszédét, ked-ves kollégájának mondva a művésznőt, ellen-ben Blaha Lujza a ugy trémázott, hogy közönső szavai után maga is hozzátette: — „Látják, tisztelt uraim, kedves kollégám, nem tudok sugó nélkül beszélni de arra kerem magukat, hogy ne legyenek olyan suhanczok, mint én vagyok.” Hogy mennyi „eljen” hang-zott azalatt, azt elmondani nem lehet. A kis szedők boldogan furakodtak előre, mert a mű-vésznő mindgyükükkel kezét fogott s külön is megköszönte nekik a kitüntést. Csak ezután nezhette meg a kapott ajándékokat. A ko-szorú atlasz szalagján ez a felírás volt: „A budapesti betűszedő-tanonczok Blaha Lujza asszonynak.” A diszokmány pedig, melynek erejénél fogvást Blaháné immár diszszedővé lett (éppen a tizennyolczadik előadásra), piros kőtésü táblába kötve a következő szinnyomasu szavakat tartalmazza: A budapesti betűszedő-tanonczok áthatva a művészt iránti lelkesedéstől s mely halával emlékezve meg azon ki-tűnő és elethű alakításról, melylyel báró Splé-nyiné Blaha Luiza ő méltósága a Suhancz

czimü operette czimszerepében a pajzán, a nemesszivü szedőgyereket bemutatja, a magyó nepdal királyánót, az ünnepeit művészi Diszbuteszedő tanoncznak batorított megvá-lasztani. A 120-as bizottság, Hogy taps és tün-tetés még ezután is bőven volt, azt könnyen elképzelhetni.

— Az akadémiában hétfőn a második osztály tartott ülést Wenczel Gusztáv, majd Pulszky Ferencz elnökele alatt. Három érte-kezés volt a tárgysorozatban. Első az O r b á n B a l á z s levelező tag székfoglalója volt „A székely nemzet eredete” czimmel. Orbán Ba-lázs ama történet írónk ellenében, kik a szé-kelyek hun eredetét tagadják, azt vitatja, hogy a székelyek csakugyan meg a hunok idejéből maradtak máig elöglalt bércezes honokban s alkalmasint ők voltak a magyarok behívói, vagy legalább vezetői és előcsatárai. Ez állí-tását Orbán Balázs tüzetesen bizonyította a székely helynevekkel, szokásokkal intézmé-nyekkel és hagyományokkal, melyek a ma-gyaroktól gyökeresen eltérők. — Második felolvasó P i k l e r G y u l a vendég volt, — ki a filozofia egyik nehéz kérdéséről értekezett. Az objektivitásban való hit lélekana” czimmel. Önállóágáról tanu-skodó fejtegetései elismeréssel találkoztak. Végül L a n g Lajos tartott felolvasást Magyar-ország nepesedési mozgalmáról 1880—1885-ben. A rendelkezésre álló adatok eléggé ked-vezők. Hazánk népessége 1880 tól 1885-ig 900.000 lélekkel gyarapodott s 1885. végén e számítás szerint Magyarországnak 16.570.146 lakosa volt Az értekező aztán több irányban érdekesen részletezte a szácesoportokat, eye-bek közt kimutatva, hogy a tisztán magyar megyék lakosságának növekedése szembetűlő. A végeredmény általában eléggé árvedetes, bár elbizakodásra még korántsem adhat okot s megyéknek városoknak még igen sok a tenni valójuk a közegészségügy rendezése körül.

Közgazdaság.

— A magyarországi regále-bérlőknek az új szeszdó-törvényjavaslat folytán tervezett országos értekezlete vasárnap 1888. évi már-cius hó 11-én d e. 10 órakor Budapesten az „István főherczeg” szálloda nagytermében fog megtartatni. A végrehajtó bizottság nevében: Patzauer Miksa.

A közönség köréből.†)

Tek. szerk. ur! A helyi-vasut közgyűlésén kitűnően az, hogy az üzlet nem járt oly nagy anyagi ha-szonnal, a mint várni lehetett s az a hir-ker-ing a városban, hogy a hatvan-utcazi szárny-vonal tervezői is visszariadtak a vállalatól s attól végkép visszalépní szándékoznak. Kívá-natos lenne, ha e részben a lapok után nyilatkoznának a magáról különben is rég nem beszél ető terv intézői. Tisztelettel Debreczen, 1888. s. n. n.

* Ezen rovattól, melyben közérdeku felszólalások díjtalanul közöltetnek, a szerkesztő csak a sajtóba-toságokkal szemben vállal felelősséget.

SZERKESZTŐI POSTA.

Mártus 15. (1888.) A szerző látogatását kérjük egy déli órában. K. J. urnak, helyben. — Ostoba iaktárlkáját a papirkosárba dobtuk.

Debr. Színház.

Holnap pénteken, 1888. március 9 én, először: A VASEMBER. Csiky legujabb pályanyertes tragodiája 3 felvonásban.

Felelős szerkesztő Gáspár Imre Kiadó Kutasi Imre

Nyilt-tér.†)

Nyilatkozat. Alulírott kijelentem, hogy a köztem és Palai Vincze ur között fenforgó becsületbeli ügyben, töllem mint sértő feltől bocsánatot nem kert, — de nem is kérhetett, — de sér-tésemert eddigelé elégtételt sem vet.

Debreczen, 1888. márcz hó 8. Lohoczky Béla. * Ezen rovattan közlöttekért nem val-lal felelősséget a Szerk.

A legujabb tavaszi RUHA-KELMEK díj-éremekkel díjazottak BOSZNYAI J. özégnél.

MEGHIVÁS
 az „István“ gőzmalom-társulatnak
 1888. márczius 18-án d. e. 10 órakor
 a városháza nagy tanácstermében tartandó

ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉRE.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság által előterjesztett 1887-ik évi mérleg, az arra vonatkozó igazgatósági jelentéssel.
2. A felügyelő bizottság jelentése a mérleg megvizsgálásáról.
3. A mérleg helyben hagyása, a felmentvény megadása, tiszta nyereség feletti rendelkezés és a javasolt osztalék megállapítása.
4. Több részvényes által beterjesztett indítvány a részvény átírási díjának mérséklése, illetve az alapszabály 12-ik cikkének módosítása iránt.
5. Javaslat a hivatalnokok és munkások nyugdíj-alapjára nézve.
6. A sorrend szerint kilépő két igazgatósági tag helyének új választás utján betöltése.

Az alapszabály 28-ik cikke értelmében felhívjuk azon t. részvényesek, kik a közgyűlésben részt venni óhajtnak: hogy igazoló jegyeiket a közgyűlés előtti napig — a társulat czepléd-utcai irodájában — átvenni ne terheltessek; hol egyszersmind a mérleg és az igazgatóság jelentése márczius 10-től kezdve megtekinthető.

Debreczen, 1888. február 29-én

AZ IGAZGATÓSÁG.

Iparhatóságilag engedélyezett
VÉGKIÁRULÁS.
 Női-, férfi- és gyermek-czipő

Az arany csizmához.

tisztelemmel végképen felhagyok, az összes raktáron levő czipő-árakat gyári áron alól bocsátom a n. é. vevő közönség rendelkezésére, minél tömegesebb látogatását az igen tisztelt közönségnek kéri,

tisztelettel

FALK OTTÓ,

főpiacz. a városháza épületében.

MOLL SEIDLITZ POR

Tavaszi gyógyítás.

Nyári gyógyítás.

Őszi gyógyítás

Téli gyógyítás

Csak akkor valódi, ha minden dobozon a gyár-jegy egy sas és MOLL A. sokszorosított czéje látható.

Gyors gyógyhatás makacs gyomor- és altestbajok, gyomorgörcs, nyálk, gyomorégés, májbajok, vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségeknek. Egy eredeti doboz használati utasítással 1 frt.

Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszerüzében. MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvét mellett. 2 doboznál kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. urhoz Bécsben.

Új foglalkozásomnál az ön Moll-féle Seidlitzporai igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer s mindenkorra és szívvelyes „Isten fizesse meg“-et mondom érte; ezek a gyomrot jóvá és söt könnyűvé teszik.

Tisztelettel

Steinko Jan. F. lelkész Honnetchlag-ban.

MOLL FELE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Legjobb bedörzsölő-szer

köszvény

csusz és minden

meghülési betegségek ellen.

Csak akkor valódi, ha minden üveg MOLL A. védjegyet és aláírását viseli.

Bedörzsöléssel sikeres használat köszvény, csusz, mindennemű testfájdalmak és benuálásnál; borogtatás alahájában minden sérelem és sebnél, daganatok gyuladásoknál. Belsőleg vízzel vegyítve hirtelen roszullét, hányás, kolika és hasmenésnél.

Egy üveg ára használati utasítással 80 kr. o. é. Raktárak az ország minden nevezetes gyógyszerüzében.

MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvéttel. Két üvegnél kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. gyógyszerész urhoz Bécs. Kétféle Moll fele francia borszesz és sója vidéken nagy szeretettel működik. Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az embarság segítségére készletet óhajtok tartani magamnál.

Mély tisztelettel

Hornof, lelkész Micholup-ban

Raktárak Debreczenben: Gült Nándor, Dr. Rotschnek V. Emil, Tamássy Károly gyógyszerüzében, Gerébi Fülöp és Szepesy Antal kereskedőknél.

Magyar iparczikk
 aránylag rövid idő alatt oly bámulatos látás értékben még nem tejtett el mint a

LENCK-KÁVÉ

nely minden tekintetben felel meg a kereskedelemben előforduló összes pótkávékat. A ki jó kávé akar inni, ma már nem nézhet ki a külföldi Lenck-kávé, mely kellemes illatot s szint ad a kávéknak.

A t. eláruló urak rizikó nélkül győződhetnek meg a Lenck kávé kitűnőségéről, a mennyiben Lenck S. soproni pótkávégyára leve értesítik a pónt kifejezett kívánságára mintákat régión ingyen és bérmentve küld. Debreczenben a gyár képvisezője: Mülich Gusztáv ur.

KÖNYV- és KÖNYOMDAI-MUNKÁK FELVÁLLALTATNAK.

KUTASI IMRE
 KÖNYV- és KÖNYOMDÁJA

Debreczenben, Főpiacz. Sz. Nagy Károly ház.

Ajánlja magát mindentféle

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK

gyors és pontos elkészítésére;

elvállal: tankönyveket, hirlapokat és folyóiratokat minden nyelven,

és bor- és árlapokat; díszműveket

arany- ezüst és szinnyomatban; a törvénykezéshez megkívántató

* ROVATOZOTT IVEKET; *

diszes egybekelési- és látogató-jegyeket.

Szóval a nyomdászathoz tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, a legjutányosabb árban eszközöltetnek.

A papir gyári árban számíttatik.

HIRDETÉSEKET a kiadásomban hetenkiüt ötször megjelenő „DEBRECZEN“ cz. hirlapban legolcsóbban számítva közzéteszek.

KUTASI IMRE könyv- és könyomda tulajdonos.

DEBRECZENBEN, Főpiacz SZ. NAGY KÁROLY ház.

Előfizetési árak:
 Helyben és postán küldve.
 Egy évre 10 frt-kr.
 Fél évre 5 frt-kr.
 Negyed évre 2 frt-kr.

Egyes szám 5 kr.

A lap állomány részét illető minden közlemény: Nagy-hatvan-utca, 1564. számú háza, KUTASI IMRE könyvnyomdájában a postabiztosok száján.

Előfizetési helyben:
 TITKOSI: K. LAJOS és V. OSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésben és a kiadóirodában KUTASI IMRE könyvnyomdájában a postabiztosok száján.

A német császár

A német császári sorsa hónapok óta foglalkoztatja a népeit. Kérlelhetlen hezédett Európa legbataluralkodó családjára. Mikor nek halála már nem is napok kérdése volt, akkor trónörökös — a kimenetelom — nem kétséges lyl folyrást élet és vódik.

Irtózatossá vált az, hogy a német császár erőteljes hajlamát meg pusztító munkáját a magán a törzsön.

Vilmos császár életrajza az volt a legsúlyosabb gondja, hogy agy meg őt attól, mikép trónra kerüljön.

Ettől megóvta ugyan a természet örök törvényeiben is arra kellett gondoskodni a kormányzását a vonatkozó törvények talán csak tudni a büszke örökség.

Valóban, a Hohenzollern-döbbsent tragédiája nem val végződik, hanem az a helyzet, melyben a megal az örökös, maga is e nek orvosi mesterkedése tét napokra, vagy talán.

Az elhunyt császár dón a legmagasabb fohad bernek végeznie sikerül. elkenyeztetlebb kegyenc szadok során választ a kinek életéhez a diada sorozata és oly kolosszadik, mint a Vilmos császár.

Mindent megadott a talmat, dicsőséget és szel birodalom népe rajongta büszkesége. balvanya volt.

Es erényekben, k araut méltó utódja lett kős, a ki San-Remóban bát, tehetetlenül, mint e

A „DEBRECZEN“

Egy nagytya

Ernest Le go

(A „Debreczen“-nek is)

(Folytatás)

A ó kort a varrótú

gouvé, s azzal nyitja meg

A nagytya ismét

tését.

A gynaecia eittunt,

lák el helyüket. Az assz

közt elzárva elnek. — E

ferfiaktól, mint a görög

nyak közt elnek, mint az

ekek is és minden öltöz

nak, az ó kezékből kerül

jó helyzetébe: a lov

régi kor nem ösmert.

A lovakkal uj

keresztyenség s a germ

leve Kettős befolyás

vallasos és harczias. Az

a világot, helyébe lép a

Mária helyettesíti Erv

lem fejlődik, melyet sem

maiak nem ösmertek.

Es szemnyit, tiszt

relem

A lovag azt mond

A férfi nem többé egy

nál, hanem a nő mellett

olykor benne el.

Es mi a legnagyobb

sege a lovagnak? e g

lag, az az imárott nő

minevel. S ezen emlék

kész áldozni.